

UVODNA NAPOMENA

Ova bibliografija obuhvaća Krležina izvorna djela i njegove prijevode u prvim i ponovnim autorskim, kao i prvim postumnim objavljivanjima do ljeta 1996, te pretiskavanja djela u cjelini ili u odlomcima u dnevnim glasilima i časopisima, u knjigama, antologijama, izborima i prigodnim publikacijama do kraja 1981, tj. do dana piščeve smrti. Bibliografija je podijeljena u dvije skupine: *I. Djela*, u kojoj je predstavljen Krležin rad u najširem smislu, uključujući one njegove govore, izjave i intervjue koji su publicirani u sklopu raznih priloga, ali sadrže Krležine autorizirane iskaze, i *II. Varia*, s građom neautoriziranih posrednih izvještaja o Krležinim javnim nastupima, tuđih priloga u čijem je pisanju djelomice sudjelovao, pa razgovora i izjava, koje nije sam objavio, te Krležinih uredničkih poruka, književnih oglasa, najava, prospekata i plakata, napomena uz knjige i popisa djela, kao i njegova dosad objelodanjena pisma. U toj drugoj skupini popisani su nadalje samostalno objavljeni fragmenti kao i sama zbirka citata iz Krležinih djela *Panorama pogleda, pojava i pojmova*, tri takva izbora na njemačkome, izbori koje su sastavili drugi autori, neidentificirani prijevodi na strane jezike i, u posebnim jedinicama, Krležini časopisi. U skupini *II. Varia* obrađeni su knjiga P. Matvejevića *Razgovori s Miroslavom Krležom* (1969) i dnevnički zapisi E. Čengića *S Krležom iz dana u dan*, I–IV (1985). Po Krležinu autorskom materijalu koji pretežno sadrže i na kojem su zapravo zasnovane, te bi se knjige također mogle uvrstiti i u I. skupinu. Međutim, zbog činjenice što su objavljene kao autorski rad tih njegovih sugovornika uvrštene su u II. skupinu, a s tog razloga u bibliografiji nisu opisani ni posebno objavljivani odlomci iz tih knjiga.

Sva je prikupljena građa razvrstana vremenskim slijedom, ali po načelu prvoga autorskog objavljivanja, bez obzira na to je li tiskano cjelovito djelo, početni nastavak ili pak samo odlomak. Tako je, na primjer, *Povratak Filipa Latinovicza* iskazan u 1930, kada je u »Hrvatskoj reviji« objavljen fragment »Bobočka«, a ne u 1932, tj. u godini prvoga integralnog izdanja romana. Po istom načelu registrirana je pod 1930. i polemička knjiga *Moj obračun s njima* koja je također izašla 1932, ali je napise koji tvore njezinu okosnicu Krleža počeo objavljivati već od veljače 1930. Vrijeme najranijeg objavljivanja odredilo je, nadalje, smještaj svih *Balada Petrice Kerempuha* u 1936. i romana *Banket u Blitvi* u 1939, dnevničke knjige *Davni dani* u 1953. i romana *Zastave* u 1962, premda su ta djela kompletirana kasnijih godina. Zbog tematske povezanosti i kontinuiranog načina njihova objavljivanja, pod datumom izlaska prvog nastavka ili fragmenta skupno su obrađena dva područja Krležine publicistike iz razdoblja I. svj. rata, njegovi vojni komentari i referati o mađarskim temama, i to kao jedinice: »Ratna publicistika« (1917) i »Mađarske teme« (1918), te zbirka citata *Panorama pogleda, pojava i pojmova* koja je kao jedinica uvrštena u 1962. godinu.

Osnovu jedinica u ovoj bibliografiji čine podaci potrebni za potpunu identifikaciju djela, pa su unutar prvog objavljivanja posebno navedene i kasnije verzije ili redakcije. Te promjene evidentirane su prema Krležinim autorskim iskazima, koji se u bibliografiji u cjelini citiraju ili se, ako su formulirani kao skupna redaktorska klauzula za više djela, označuju kraticom NAV (nova autorska varijanta). Razlike koje su utvrđene uspoređivanjem obavijenim za potrebe ove bibliografije, popraćene su naznakom »Prerađen tekst« i kraticim opisom promjena. Prema napomeni u zbirci *Novele* (1982) iz sarajevskog izdanja Krležinih »Sabranih djela«, knjige koje je u toj kolekciji za tisak priredio A. Malinar sadrže posljednju varijantu u njima zastupljenih tekstova, koji su stoga u ovoj bibliografiji označeni kraticom PAV (posljednja autorska varijanta).

Svaka jedinica izrađena je kao detaljna bibliografska informacija koja pod natuknicom prvog objavljivanja objedinjuje ukupnu izdavačku povijest u njoj evidentiranog djela, uključujući i prijevode. To gradivo opisano je u bloku koji slijedi temeljnu identifikaciju djela u prvotnoj i/ili potonjim fazama redigiranja, a raz-

vrstano je u četiri kategorije označene rimskim brojevima: I. ponovna autorska objavljivanja; II. pretiskavanja u dnevnim glasilima i časopisima; III. pretiskavanja u zasebnim ili skupnim knjigama; IV. pretiskavanja u antologijama; V. prijevodi.

Ako je prvo objavljivanje obuhvaćalo više Krležinih djela, tiskanih u skupnim izdanjima, odnosno onih koja su nastala u slijedu kasnijih promjena osnovnog teksta, ta su djela registrirana u istoj primarnoj jedinici, ali s posebno navedenim bibliografskim podacima.

Za opis djela objavljenih u periodici primijenjena je ista tehnika kao i za izradu bibliografije rasprava, članka i književnih radova Leksikografskog zavoda, s time što je naslov časopisa ili dnevnih glasila označen navodnim znacima, a iza kurzivom tiskane oznake navedeni su podaci o datumu izlaženja. Isto tako, gdje je to bilo potrebno, rimskim brojem ispred broja označena je i knjiga časopisa. U opisu knjižnih izdanja, čiji su naslovi tiskani kurzivom, slijeđena su također načela suvremenoga bibliografskog bilježenja, ali s obzirom na posebnu svrhu ove bibliografije izostavljene su formatne oznake, a dodani podaci o urednicima izdanja i priređivačima teksta.

Jedinice su produžno numerirane, a uz broj navodi se naslov djela u konačnoj autorskoj tekstaciji. Ako konačan naslov nije identičan izvornom, taj se konačni naslov bilježi u točnom obliku iznad bibliografskog opisa izdanja. Uključuje li jedinica više posebnih djela, naslovi su iskazani produžno i odijeljeni točkom i crticom; u tom slučaju, ako postoji razlika, uz izvorne naslove u uglatim se zagrada navode konačni naslovi djela.

Ako u jedinici nema autorske oznake imena ili pseudonima, to znači da je djelo objavljeno kao anonim.

Sastavljačeve napomene označene su zvjezdicom, a dodane su s namjerom da se upozori na Krležine iskaze koji imaju određenu važnost za samu tu jedinicu ili mogu poslužiti kao potpunija informacija o djelu.

Radi lakše upotrebe bibliografiji su dodana tri kazala, uređena prema brojevima popisnih jedinica: Kazalo naslova (podijeljeno u dvije podskupine: I. Objavljena djela i II. Najavljena djela / Neobjavljena djela), Predmetno kazalo (koje prikazuje gradivo bibliografije raspoređeno prema književnim vrstama, a daje i kumulativan popis prijevoda Krležinih djela na strane jezike) i Kazalo obrađenih novina, časopisa i povremenih publikacija.

U ovom radu korištene su dosad objavljene i poznate bibliografije Krležina djela, te edicije Jugoslovenskog bibliografskog instituta u Beogradu i Jugoslavenske autorske agencije u Beogradu, popisi prijevoda objavljeni u pojedinim brojevima »Kronike« Zavoda za književnost i teatrologiju HAZU, te razne bibliografske publikacije iz Bugarske, Češke, Francuske, Italije, Makedonije, Mađarske, Njemačke, Rusije, Poljske, Slovačke, Ukrajine i SAD, zatim katalog i knjižni fond Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, kao i niza sveučilišnih knjižnica u Kanadi i SAD. Kao bibliografski izvor poslužila je i građa prikupljena u četiri specijalne bibliografije: S. Lasić, »Bibliographie de la littérature croate en langue française« (»Annales de l'Institut français de Zagreb«, 1968–69, 20–21), I. A. Šmeljkov, *Miroslav Krleža* (Moskva: Knjiga, 1979), D. Karpatský, *Croatica na češkom jeziku* (Zagreb: Liber, 1981) i *Serbokroatische Autoren in deutscher Übersetzung*. Hg. R. Lauer (Wiesbaden: Harrassowitz Verlag, 1995). Na prikupljanju podataka i informacija o Krležinim djelima u prijevodima na talijanski i njemački surađivali su S. Ferrari (Genova) i S. Šerc (München).

Premda u mnogome upotpunjuje bibliografski obzor Krležina stvaranja, ova bibliografija, razumljivo, ne pretendira na apsolutnu potpunost. Ipak, što se tiče Krležinih autorskih objavljivanja, ona je u tome bitnom dijelu dovršena i zaokružena. Dopune i korekcije koje treba očekivati odnose se ponajprije na podatke o pretiskivanjima i posebno prijevodnim izdanjima. Za potonju kategoriju, naime, gradivo još nije posve prikupljeno ni provjereno, a nije to bilo moguće načiniti ni za ovu priliku.